

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.
NO. 88. — STEV. 88. NEW YORK, MONDAY, APRIL 14, 1924. — PONDELJEK, 14. APRILA, 1924. VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

PRISSELJENIŠKA PREDLOGA SPREJETA

Z 322 glasovi proti 71 je zavrnila protest Hanihare glede izključitve Japoncev. — Nova določba uveljavlja letno kvoto dveh odstotkov na temelju ljudskega štetja iz leta 1890. — Vse, ki nameravajo dospeti v deželo, bodo že v domovini uvodno preiskali. — Nobene debate glede posameznih točk.

Washington, D. C., 12. aprila. — V teku štiri in dvajsetih ur po svarilu japonske vlade, da bodo sledile resne posledice, je poslanska zbornica s 322 proti 71 glasovala za zakonski osnutek. Sedem in trideset demokratov, tri in trideset republikancev in en socijalist so bili proti predlogi.

Poleg izključitve Japoncev vsebuje predloga, ki je bila danes zvečer izročena senatu, še številne druge stvari, ki obsegajo med drugim naslednje:

— Temelj kvote naj se izpremeni od ljudskega štetja iz leta 1910 na ljudsko štetje iz leta 1890.

Odstotek naj se zniža od treh procentov na dva procenta ter dovoli majhno temeljno kvoto za vsako deželo.

Predloga določa uvodno preiskavo v inozemstvu.

Upoštev pridejo certifikati, ne pa osebe.

Izvrzete so žene, otroci pod starostjo osemnajstih let ter stariši ameriških državljanov, ki so stari nad pet in petdeset let.

Predloga ohranja temelje priseljeniške postave iz leta 1917.

Ohranja tudi princip številne omejitve, kot določeno v postavi, ki je bila sprejeta dne 19. maja 1921.

Predloga ima namen skriti razrede izvzetih inozemcev.

Uveljavlja obenem stvari, ki se tičejo pripustitve ljudi, ki ne morejo postati državljani.

Številne sekcije predloge se tičejo določb, s pomočjo katerih naj bi se omejilo težkoče za priseljence.

V poslanski zbornici ni bilo nikake debate glede posameznih točk predloge, in edini govor se je tikal izključitve Japoncev, je imel kongresni član Burton iz Ohija, prejšnji član senatnega komiteja za zunanje zadeve. Na hodnikih in v predsobah poslanske zbornice pa je bilo razporeženih skrajno napeto in razpravljalo se je izključno le o japonskem vprašanju.

Razporeženje zbornice se je pokazalo šele potem, ko so prišle informacije, glede pisma japonskega poslanika. Nikdo se ni ganil in nikdo ni predlagal, naj se izroči predloga zopet komiteju z navodilom, naj izbriše točke, tikajoče se izključitve Japoncev, čeprav je to normalno postopanje v kongresu glede vsake predloge večje važnosti. Čelo Burton ni zahteval imenskega glasovanja, čeprav je govoril proti japonskim točkam določbe.

Zvečer je bila predloga izročena kongresu, in povpraševanje med senatorji je pokazalo, da je le malo vrjetnosti, da bi senati izpremenil določbe, tikajoče se izključitve Japoncev. V splošnem je razporeženje v senatu približno isto kot v poslanski zbornici, ki je sprejela novo priseljeniško predlogo.

Senat je bil vedno bolj dovzeten glede vprašanj, tikajočih se mednarodnih zadev, a v državnem departmentu so bili danes zvečer v velikih skrbih, ker so domnevali, da bo senat sprejel predlogo kot je bila sprejeta v poslanski zbornici, kljub opoziciji japonske vlade.

DENARNA IZPLAČILA

V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Na petem naših bankirjev izvršujejo navedene, hitre in po nizkih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA

Maspolnija na sednje pošte in plačuje "Politični števci" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač na hitro plačilo najugodnejša.

1000 Din.	\$13.40
2000 Din.	\$26.60
5000 Din.	\$66.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Maspolnija na sednje pošte in plačuje "Jadranska banka" v Trstu. Opatiji in Zadra.

200 lir	\$10.10
300 lir	\$14.85
500 lir	\$24.25
1000 lir	\$47.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 500 lir računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Na plačila, ki prispejajo znesek po tisoč dinarjev ali po dva tisoč in dovoljamo po možnosti do posebni popusti.

Vrednost dinarjev in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roki.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslani najbolje po Domestic Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

20 Cortlandt Street, Tel.: Cortlandt 2876 New York, N. Y.
Glavno matično podjetje Jadranske Bank.

NOVA ZVEZA MED PARIZOM IN ROMUNSKO

Takozvana Mala antanta je baje pripravljena sprejeti ponudbo, katero je stavil pred petimi meseci francoski ministr. predsednik Poincare.

Pariz, Francija, 13. aprila. — Kljub prejšnjim poročilom, ki so se glasila povsem nasprotno, je postalo skrajno vrjetno, da bo podpisana vojaška zveza med Francijo in Rumunsko.

Tekom obiska rumunskega kraljevskega para v tujakšnem mestu je postalo znano, da je pred petimi meseci, ko so bile evropske zadeve manj stabilne kot so v sedanjem času, ponudila Francija Rumunski pogodbo defenzivne zveze, ki naj bi bila približno taka kot pogodba, sklenjena med Francijo in Čehoslovako.

Rumunski minister za zunanje zadeve, Ducea, ki je spremljal kralja in kraljico, se je danes oglašil pri ministr. predsedniku Poincareju, opomnil slednjega na ponudbo ter objavil, da je Rumunski sedaj pripravljena sprejeti ponudbo.

Francoski ministrski predsednik je odgovoril, da je pripravljen razpravljati o zadevi in da se bo v tem oziru posvetoval s svojimi ministri.

Predlagani dogovor ponuja francosko vojaško pomoč v slučaju napada na rumunske meje ter zahteva obratno vojaško pomoč Rumunske za slučaj, da bi bila napadena Francija. Kralj Ferdinand in kraljica Marija si želita dobiti take vrste pomoč od Francije ter bosta ostala tukaj par nadaljnjih dni, dokler se bo razpravljalo o zadevi. Rumunski minister za zunanje zadeve, Ducea, se bo jutri zopet oglašil pri Poincareju.

Če bo Francija privolila v dogovor, bo obvezana pomagati Rumunski v slučaju ruskega napada, ki se lahko pojavi radi berabskega vprašanja. Kozaki se baje že zbirajo na meji, ki se razteza na razdaljo 250 milj. od Črnege morja pa do južnega konca istočne Galicije.

Rumunski, ki je članica takozvane Male antante, je bila že obljubljena pomoč Čehoslovake in Jugoslavije. Poljska bi se brez dvoma tudi pridružila Rumunski v beserabskem sporu, kajti ta bogata provinca je nekak Alzacija in Lorenska za Rumunijo.

Edino vprašanje, ki se je pojavilo v zvezi s tem nameranim dogovorom je, če bo mogoče ta dogovor izzval napad sovjetskih sil.

VALEŠKI PRINC SE MUDI NA ŠPANSKEM.

San Sebastian, Španska, 11. aprila. — Valeški princ, ki se mudi v Biarritzau incognito, je došel danes sem. Spremlja ga lord Gladstone.

MRS. DAUGHERTY JE ODPOTOVALA PROTI SEVERU.

Miami, Fla., 11. aprila. — Mrs. Harry M. Daugherty je danes odpotovala proti Asheville, N. C. Tukaj se je mudila več mesecev. Njeno zdravstveno stanje se je znatno izboljšalo.

RUBENSONOVA SLIKA VREDNA EN MILJON FRANKOV.

Pariz, Francija, 11. aprila. — Na neki dražbi v Roubaux je bilo prodanih petnajst starih slik za par sto frankov. Sedaj se je pa izkazalo, da je ena med njimi slika alavnege slikarja Rubenona.

MEHIKANSKI HOČEJO NAJETI POSOJILNO

Vlada Obregona skuša dobiti od Morgana novo posojilo v znesku petnajstih milijonov dolarjev.

Mexico City, Mehika, 13. apr. — Poslanik Warren je danes potrdil že dolgo krožečo govorico, da se pogaja mehiška vlada z newyorškimi bankirji glede novega posojila. Tukaj se splošno domneva, da se skriva za izrazom "newyorški bankirji" izključno le Morgan sam.

Sedaj se vrše med New Yorkom ter mehiškim finančnim ministrom Pani-jem pogajanja glede sekuriteta, katere bo nudila Mehika v slučaju, da bo dobila posojilo in glede drugih podrobnosti. Posojilo bo baje znašalo od petnajst do dvajset milijonov dolarjev.

Mr. Warren je priznal, da je govoril z mehiškim finančnim ministrom glede te zadeve, a je poudaril, da je imela njegova intervencija povsem neoficijalen značaj.

Vse kaže, da bo odpotoval finančni minister v teku enega meseca ali šestih tednov v New York, da zaključi transakcijo glede posojila. Tudi je dosti vzroka za domnevanje, da se ne bo vrnil takoj, temveč da bo resigniral kot finančni minister ter odpotoval v Washington, da prevzame tam mesto mehiškega poslanika.

Ob istem času se je izvedelo, da je bila transakcija, katero so sklenili skleniti ameriški in angleški tobačni in parobrodni interesi z mehiško vlado le naveden trgovski predlog, s katerim se je skušalo dobiti od Mehike gotove koncesije v povratek za direktna plačevanja.

Izid tozadevnih pogajanj ni še gotov.

ROJALISTIČNA ZAROTA V GRŠKI REPUBLIKI

Osemnajst grških častnikov so aretirali, ker so se baje udeležili rojalistične zarote.

Atene, Grška, 13. aprila. — Osemnajst visokih armadnih in mornariških častnikov, ki so osumljeni, da so se udeležili rojalistične zarote, so aretirali na povelje vlade. To je postalo znano danes zjutraj. Med aretiranimi sta bila generala Leonaropolos in Constantinopolipulos. Prvi je vodil zadnjo proti-revolucijo.

General Metaxas, rojalistični voditelj, je protestiral pri ministrskem predsedniku proti aretaciji, a ministrski predsednik je odgovoril, da je sklenila vlada zadržati slehri poskus, da se zaleti nemire v deželi.

Minister za notranje zadeve je izdal ugotovilo, v katerem se glasi, da je vlada ugotovila, da so sprevrili reakcionarji v Atene velike množice revolverjev in municije. To rožje je bilo zaplenjeno in voditelj zasnovanega gibanja, ki so očitno nameravali zanetiti spore po splošnem ljudskem glasovanju glede usode nastitje, so bili aretirani.

Pariz, Francija, 12. aprila. — Aretacija visokih armadnih in mornariških častnikov v Atenah je povzročila tukaj precej začudenja, posebno raditega, ker je znano, da je večina grških častnikov rojalističnega mišljenja.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJ VEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V N.S. DRŽAVAH

KER JO JE ZASLEDOVAL, GA JE USTRELILA

Ženska, katero je zasledoval njen delodajalec na farmi, ga je baje ustrelila, ker jo je snubil s sekiro v roki.

V kupu peska na neki samotni farmi v Connecticutu počiva danes Charles Blaire, kokaški farmer, umorjen od ženske, kateri je dvoril s sekiro v roki.

Mrs. Johana Tell je policiji vse priznala. Rekla je, da se je mučila cela tri leta na farmi Blaire-a kot gospodinja, od jutra do večera, in da je stalno zavračala snubitve svojega delodajalca.

Povedala je, da ga je v vsakem slučaju zavrnila in da je postal v vsakem slučaju bolj odločen, da se poroči z njo. Končno je prišel v njeno sobo s sekiro v roki ter ji rekel, da jo bo ubil, če se ne poroči z njim. V boju, ki je sledil nato, je ustrelila preplašena ženska svojega delodajalca, pri čemer je sekira ter ga dobesedno razsekala na kose.

Truplo je zakopala v kupu peska na farmi, in vse bi se skoro dobro izteklo, ker so sosedje domnevali, da je odpotoval Blaire v New York. Mrs. Tell pa je mučila vest in priznala je svoj zločin, najprvo svojim sosedom, nato pa svojemu stricu in končno policiji.

Detektivi z New Yorka, pod vodstvom državnega pravdnika iz Hartford, Conn., preiskujejo sedaj kup peska na farmi Blaire-a v namenu, da izkopljejo truplo. Kakorhitro bodo našli truplo, bo izvršena avtopsija.

Glasi se, da je državna policija v Connecticutu natančno preiskala celo farmo, da pa ni mogla najti nobenega sledu trupla umorjenega. Ženska, ki je priznala svoj zločin, je izjavila, da je bil Blaire pokopan v jami, katero je izkopal sam in da ne more nikdar najti dotičnega mesta, če ne bo obveščen glede dejanskega položaja od nje same.

Mrs. Tell je izjavila, da se je pred tremi leti seznanila z Blaire-om. Oba sta bila poročena in ločena. Niti prvi niti drugi ni izposloval ločitve zakona. Ker sta bila tovariša v nesreči, sta sklenila temno prijateljstvo in Blaire je povabil Mrs. Tell, naj dela na farmi kot gospodinja.

Radi svoje bolehnne hčerke Lillian je baje sprejela Mrs. Tell povabilo svojega prijatelja. Domnevala je, da bo življenje na farmi okreplilo zdravje hčerke. V tem oziru je imela prav, kajti Lillian je pričela takoj od početka okrevati.

Blaire ji ni sicer ničesar plačal za delo, ki ga je opravljala, a ona je molčala, ker je domnevala, da je v finančnih težkočah in da jo bo izplačal, ko se bodo razmere obrnile na boljše. Šele pozneje je izvedela, da je bogat človek, a kljub temu ji ni ničesar plačal, čeprav se je mučila in trpila na njegovi farmi od jutra pa do večera.

Te in druge navade, katere je šele pozneje opazila, so ohladile njeno nagnjenje do moža, pri katerem je služila in opustila je svoj prvotni načrt, da se poroči z njim. Blaire je najel med tem časom odvjetnika, da bi izposloval ločitev zakona za oboje. Ko ji je povedal to ter ji rekel, naj se oglasi pri odvjetniku, je ona odklonila.

Svojim sorodnikom je Blaire vedno pripovedoval, da se hoče poročiti s svojo lepo gospodinjjo, v katero se je zaljubil. Izročil ji je celo farmo v last, a ona je baje raztrgala dokument, ki je pričel o tem. Ko so pretekla tri leta ter je gospodinja že vedno zavračala njegove ponudbe, je postal Blaire baje nasilen ter ji pretil z umorom.

GEN. DAWES JE SKORO VSEM UGODIL

Merodajni Angleži smatrajo Dawesovo poročilo za praktično. — Anglija ne bo več simpatizirala z nemškimi voditelji, če bodo zavrnila pogoje, navedene v tem poročilu. — Ameriška administracija je odobrila načrt ter upa, da ga bodo sprejele tudi prizadete zavezniške sile.

London, Anglija, 12. aprila. — Nadaljni korak na dolgi in težki poti, ki vodi k stabilizaciji Evrope, je bil storjen pretekli teden, ko so bila objavljena poročila komisij Dawesa in McKenna. Pojavile se bodo sicer številne težkoče, a v angleških vladnih krogih prevladuje mnenje, da jih bo mogoče premagati s sodelovanjem vseh zaveznikov.

Ob istem času je bil dosežen nov uspeh v mednarodni politiki. Glavno zaslugu pri tem ima vlada MacDonalda. Mednarodna konferenca, pred katero se bo vršil osební sestanek med MacDonaldom in Poincarejem, bo sklicena še tekom sedanje pomladi. Inicijativa v tem oziru je odvisna od razpoloženja francoskega ministrskega predsednika, a slednji bo preveč zaposlen s svojimi lastnimi domačimi problemi, posebno s splošnimi volitvami, da bi se mogel vršiti sestanek prej kot proti koncu maja.

Z angleškega stališča se je položaj neizmerno izboljšal. Obstaja dvoje mnenj, a obe stranki soglašata, da je v poročilih komitejev temelj za pogajanja. Ena stranka je prepričana, da so izvedenci preveč milostno postopali z Nemčijo, dočim je druga obratnega mnenja. Ta razlika kaže, da so izvedenci dobre izvedli svojo nalogo.

Angleži, ki podpirajo Bonar Lawa v njegovem odločnem stališču proti okupaciji Rurha, bodo našli polno zadostilo v poročilu Dawesa, ki ugotavlja, da je treba vrniti nemškemu ozemlju gospodarsko prostost.

Vojaška okupacija je postala finančno breme, ne le za Nemčijo, temveč tudi za dežele, ki so udeležene pri tem. Če bo poročilo sprejeto, bo postala francoska okupacijska armada le policijska sila, ki bo imela naprimer manj avtoritete kot londonska policija.

To dejstvo se odločno povdaja v številnih angleških publikacijah. Vsa znamenja kažejo, da bo francoska vlada sprejela poročila kot temelj za bodoče razprave. V takem slučaju se bo ministrski predsednik MacDonald zavezal za sprejem ustroja Lige narodov.

MacDonald je prepričan, da ga ne bodo v tem podpirale le vse angleške stranke, temveč tudi Italija in vsi evropski nevtraleci, vključno Belgijo, kajti slednja dežela je že davno izgubila svoje zaupanje v okupacijo kot sredstvo, da se iztisne iz Nemčije vojno odškodnino. Poročilo Dawesa je nudilo MacDonaldu dragoceno orožje v bodočem boju za ureditev evropskih razmer.

Washington, D. C., 11. aprila. — Načrt generala Dawesa, kojega namen je uravnati reparacijsko vprašanje, je odobrila tukajšnja vlada.

Tukaj prevladuje splošno prepričanje, da pomenja načrt prvi resnični konstruktivni korak v smeri proti ekonomski rehabilitaciji Evrope, kar se jih je kedaj storilo izza uveljavljenja premirja. Edino upanje administracije je, da se bo ta načrt tudi uspešno izvedlo.

Informacije glede stališča Združenih držav so podali predstavitelji vlade glede zunanjih zadev.

V teh informacijah se je glasilo, da je glavna stvar priporočil dejstvo, da Nemčija lahko plača, seveda le pod pogojem, da bo uveljavljena gotova metoda plačevanja in da se bo nemškemu narodu nudilo priliko, da se opomore v gospodarskem in finančnem oziru.

Nikake ovire ne predstavlja, po mnenju zastopnikov ameriškega zunanjega urada dejstvo, da ni posebna komisija, kateri je načeloval ameriški brigadni general Dawes, določila natančne svote, katero mora plačati Nemčija.

Tukaj so splošno prepričani, da bi se načrt izjalovil, če bi izvedenci natančno določili svoto, katero naj plača Nemčija, ne da bi načrt obenem določil sredstva za ekonomsko oživiljenje in okrepitev Nemčije.

Nemčija naj plača, a najprvo naj dobi prliko, da se postavi na lastne noge. To je po tukajšnjem mnenju glavni namen načrta in to mnenje soglašata tudi z nazori sedanjih vlade.

Dejstvo, da se niso Združene države oficijelno udeležile posvetovanj, je omogočilo uspehe, katere je dosegel posebni komitej. Tukajšnja vlada je prispevala le razsodnost in duševno silo nekaterih svojih najbolj odličnih mož, katerih ne vežejo nikake politične vezi.

Tukajšnja administracija upa odkritosrčno, da bodo prizadete zavezniške sile, sprejele načrt ter ga tudi izvedle. Uradniki administracije so prepričani, da bo zadel načrt le na malo opozicije. Če uživa Nemčija prosperiteto, kot je označena v poročilu izvedencev, ji ne bo težko zadostiti zahtevam kot so navedene v načrtu komiteja izvedencev.

Problem je treba rešiti ne s političnega, temveč s trgovskega in narodno-gospodarskega vidika, in to je bilo izvršeno, — soglasno z nazori tukajšnjih administracijskih krogov.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service — Yugoslav Bureau.)

TRGOVINA MED ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI IN JUGOSLAVIJO.

Urad za zunanjo in domačo trgovino, ki spada pod trgovinski departament Združenih držav, je ravno izdal posebno prilogo k svojemu tedenskem glasniku "Commerce Reports", posvečeno gospodarskim razmeram v Jugoslaviji. Priloga je v obliki brošure v oktavni formati na 14 straneh. Vsebinsko je obširno poročilo ameriškega konzula v Beogradu, Kenneth S. Patton-a, pod naslovom "Jugoslavija".

Prva polovica poročila se bavi z notranjimi gospodarskimi razmerami in prodajneje v Jugoslaviji, zlasti leta 1922, in vsebuje sledeče članke: Prizadevanje vlade za regulacijo valute — Vlada kontrola nad trgovino z valuto — Čimbenice, ki so vplivale na padec dinarja. — Rudarstvo: Premog; baker; cink in svinčev; bakelit in magnezit; železo. — Delavske razmere. — Železniški promet. — Viskosilna radio postaja v Beogradu.

Druga polovica brošure se bavi z zunanjo trgovino Jugoslavije in nosi sledeče podnaslove: Uvozi kažejo na prizadevanja v smeri industrijskega razvoja — Viri uvoza. — Vlade omejitve povzročajo znižanje izvoza. — Glavna tržišča za izvoz. — Prijateljstvo izvoz v Združene države. — Izvozne in izvozne tarife, omejitve in pogodbe. — Pajžiranje ameriške trgovine.

Obsežne tabele napravljajo čitavo bolj preglednim in zanimivim. Kar nas Amerikance zlasti zanima, je oni del poročila, ki se bavi s trgovino med Jugoslavijo in Združenimi državami. V uvedbi poročila pravi konzul Patton:

"Ameriška trgovina z Jugoslavijo je v marsikaterih panogah zaznamovana leta 1922, znaten napredek nasproti prejšnjim letom, zlasti kar se tiče mineralnih olj, avtomobilov in avtomobilskih orodij. Ameriški pisalni stroji že prevladujejo na trgu. Dodatno jako raznovrstna količina blaga, ki predstavlja bolj slučajna kot stalna nakupovanja, se je izkazala kot neprecenljivo sredstvo za to, da se s tem uvozniki privlačijo smatrati Združene države kot možni vir uvoza.

"Na drugi strani razne ovire združujejo to trgovino. Največja ovira sta čas za dobavo blaga in nepopolna valuta, ki skupaj jako otežkocata uvoz ameriškega blaga. Jugoslovanski trgovci pa je tudi radi nestalnosti valute nevoljen prevzeti riziko nakupa nakupa iz preoddaljenih krajev, bodisi proti gotovemu plačilu ali na kredit, kajti dolgotrajni, ki ga je treba za dostavitev blaga, povečuje nevarnost izgube radi spremembe v vrednosti valute. Nadalje, velika količina blaga, ki ga je Jugoslavija prejela od Nemčije na račun reparacije, je znatno skrajšala trg za ameriško blago ravno v onih panogah, v katerih Združene države prihajajo najbolj v poštev, kot glede avtomobilov, lokomotiv, cestnih železnice in tako dalje.

"Končno, ameriški izvozniki niso bili zadosti skrbni v izpolnjevanju naročil. Nekateri pošiljatelji so prišli neopopolne, druge niso bile pravilno napotene in druge zopet se niso ujemale z vzorci in navodili. Treba obrabati natančno paznjo na te detaje, ako se hoče, da si ameriška trgovina pridobi tla v Jugoslaviji."

Glede uvoza v Jugoslavijo tekom leta 1922, poročilo navaja, da je Avstrija založila Jugoslavijo z dobro tretino vsega uvoza. Čehoslovaka stoji v tem pogledu na drugem in Italija na tretjem mestu. Te tri države skupaj zalagajo Jugoslavijo skoraj s tremi četrtinami vsega uvoza. Združene države stoji na desetem mestu.

Kar se tiče izvoza iz Jugoslavije, sta Avstrija in Italija bili leta 1922, odjemalci za več kot polovico vsega blaga, izvoznega iz Jugoslavije. Avstrija je leta 1921, stala, kar se tiče trga za jugoslovanski izvoz, na prvem mestu, a leta 1922, jo je Italija preokročila. Nemčija je bila na tretjem mestu. Druga glavna država za jugoslovanski izvoz so Švica, Čehoslovaka, Francoska in Madžarska. Zdržene države so leta 1922, stali v tem pogledu na 15. mestu.

Blago, prijavljeno za izvoz iz Jugoslavije v Združene države, je bilo l. 1922, cenjeno na \$307,742 nasproti \$123,322 v prejšnjem letu. Izvoz v Združene države stalno narašča in verjetno je, da se bo ta trgovina v par letih znatno razvila. Izvoz, prijavljen ameriškeemu konzulatu, pa je veliko manj, kot kar se dejanski izvažja v Združene države, kajti, na primer, se velike količine bosanskih sliv nakladajo in prijavljajo v Trstu in se od tam izvažajo. Znatno povečanje izvoza v Združene države nasproti prejšnjemu letu je pripisati novim pošiljateljim krizantem, novega cvetja (pyrethrum) in večjim nakupom kož s strani ameriških uvoznikov.

Na koncu poročila pravi konzul Patton:

"Razmeroma malo ameriških trgovin je dejanski ustanovilo v Jugoslaviji svoje zastopništvo; ali ono malo, kar jih je, je dobro začelo in uspeh njihovega prizadevanja je počasi, a stalno naraščajoča trgovina. Poskusi prodajati blago potoni katalogov ali dopisovanju so popolnoma jalovi.

"Najlažje izvedljivi način, da se uvedejo ameriški proizvodi, bi bil ta, da se razni ameriški tovarnarji ali izvozniki združijo v svrhe imenovanja skupnega zastopnika, ki bi bil nastanjen v Jugoslaviji in tam izbral prodajalne agente. Ta zastopnik bi bil v stanu nadzorovati financiranje ameriškega izvoza, poravnati spore med uvozniki in izvozniki in vobče varovati interese ameriških tovarnarjev ter olajšati težkoče jugoslovanskih uvoznikov. Vprašanje kredita, ki naj se dovoli tamošnjim trgovcem, bi se prepustilo avdičevanju zastopnika. Te tvrdke pa bi dobile več zaupanja, ko bi imele pri roki človeka, ki kateremu se lahko obračajo v slučaju, da se ameriški izvozniki ni v tem ali onem držal njihovega navodila."

Kdor bi se zanimal za omenjeno brošuro, jo lahko dobi, ako piše na: Bureau of Foreign and Domestic Commerce, Department of Commerce, Washington, D. C., in prosi za "Supplement to Commerce Reports No. 49, entitled 'Yugoslavia'."

Ne znajo šteti do — tri.

Čudovito enostavno naše dekadno računanje, ki nam omogoča, da z 10 številkami izrazimo vsa števila do neomejenega, je sila razvilo uporabo števil pri kulturnih narodih in potrebo, da se vrednost števil točno razlikuje. Na svetu pa živi še vedno mnog takšnih oseb, ki zahtevajo v tem oziru prav malo in mnogo manj, ko pri kulturnih narodih malo dete. V notranjosti Južne Amerike in Avstralije pa tudi Azije še dandanes žive mnogobrojni rodovi, ki v svojih jezikih sploh nimajo izraza za višje število kakor 6, in ki za višje število tudi nimajo pojma. Tudi ne čutijo prav nobene potrebe, da bi razlikovali med števili, ki so višja kakor 6. Če rojak rodu Bakairi ob Amasenski reki želi izraziti število kamenja, večje od 6, se enostavno prime za lase, ter s tem nakazuje, da je kamenov toliko, da jih on že ne more več šteti, kakor ne svojih las.

Še bolj enostavno računajo Botokudi v Južni Afriki. Saj tudi mi imenjemo Botokuda zaostale, ki ni posebno "brihten". Ti ljudje imajo samo dva pojma za število, namreč "eno" in "mного". Za pojma "dva" in "tri" porabljajo že eno in isto besedo, torej dobesedno ne znajo šteti do tri. Pojma "štiri" pa že več ne poznajo!

Tako znanstveniki, ki morajo to vse vedeti.

Rivarol je pravil o Condorettu: "Z opijem piše na svinčene liste".

In o Mirabeauju: "Zmožen je vsega za denar, celo dobrega dejanja."

Idiotizem — njega vzroki in posledice.

Nekatera vnetja, krvavenja, kronična okuženja plodu (n. pr. sifilis) itd. povzročajo defekte v možganih in hrbtenjači, ki ovirajo normalni razvoj človeškega organizma in so podlaga idiotizmu. Skupina boleznih pojavov, ki jo razumemo pod tem pojmom je dokaj obsežna.

Iz gotovih vzrokov (kakovost pitne vode, podedovanje itd.) nastane neka bolezen ščitne žleze (golša) ta pa povzroči neredno izmenjavo snovi v celeni telesni. ki učinkuje tudi na centralni živčni sistem. Kretinizem, kakor imenujemo ta pojav, zavzema ponekod cele pokrajine in je združen pogosto s popolna bebastostjo. Mikrokefalija temelji na prirojenih defektih velikih možganov, ki ostanejo včasih majhni kot pest, enako ostane glava majhna in koničasta. Mikrokefalni idiot je povečini živahen in zloben, dočim je kretin bolj žalosten in tih. Hidrokefalija (vodena glava) je posledica vode, ki se zbira v možganih votlinah. Pri višji stopnji nastopi bebastost. Take indidue spoznamo takoj po njih čudno veliki glavi.

So pa tudi idioti, pri katerih niti po mikroskopskem opazovanju ne moremo zaslediti kaj abnormalnega. Brez dvoma so pa tudi pri teh vidni znaki njihove bolezni, ki jih pa sprito raznih težkoč in z nepopolnimi aparati ne moremo dognati.

Kakor rečeno, je idiotizem zelo obširen pojem. Njegovi najrazličnejši pojavi izvirajo od t. ker morejo najrazličnejše duševne značnosti več ali manj zaostati v razvoju. Včasno so abnormalnosti v občutenju in čustvih, ki se izražajo zdaj v topi apatiji, zdaj v strastni razdražljivosti. Idiotu nedostajajo plemeniti čustvi, predvsem etičnih, altruističnih. On je trd, brutalen egoist, je moralno bebast. Idiotizem volje se javlja po abuliji (docela pasivno, indiferentno in impulzivno). Vendar pogreša impulzivni idiot vztrajnosti, da bi kak sklep konsekventno izvedel do konca; njegova dejanja so le otroci trenutnega razpoloženja. Na polju spoznavanja očituje idiot svoje intelektualno uboštvo v nezmognosti, stvrdjati kompleksne asociacije, v nerazsodnosti, v nezmognosti, da bi doumel bolj zamotane razmere itd. Nekateri niso zmogni, da bi se naučili govorjenja, pisanja, računanja. Spomin je navadno slab, so pa tudi med njimi, ki imajo naravnost občudovanja vredni spomin.

Često opazimo idiotizem že v detinstvu. Otrok je nestanovit, ne pazljiv, je divji in razdražljiv ali docela top, ne more se navaditi na čistost itd. Starši ne verjamejo v kako resno abnormalnost in upajo, na duševni razvoj, ki pa se ne mara pokazati.

Zdravljenje idiotov je nadvse nevhvalno. Vsi poskusi, priučiti jih najenostavnejših umetnosti kot branja in pisanja, so navadno brez uspeha. Več haska dobi družba od takih svojih članov, če

se udeležujejo v kakem koristnem manualnem poslu, ki ne zahteva dosti intelektualnega sodelovanja ter se navadijo vsaj nekoliko na čistost in red. Glavni smoter pri zdravstvenem in vzgojnem postopanju napram idiotom je pač: ščititi jih pred samim seboj in njihovimi impulsi in ščititi družbo pred njimi. To poslednje je velike važnosti, kajti idioti so včasih skrajno brutalni in — n. pr. v seksualnem oziru — ogrožajo družbo.

Konvencija žepnih tatov.

Jugoslovanski žepni tatovi so imeli pred kratkim v Lapovu svoje letno zborovanje. — Družine žepnih tatov je treba podpirati in skrbeti zanje.

Te dni je prišel beograjski policiji v pest opasen žepni tat Branko Tasić, vulgo Brancé. Historija njegove aretacije je zelo interesantna. Brancé se bavi z žeparstvom že od svojega štiri-najstega leta. Od dvanajstega leta naprej pa mu je bil povratak v Beograd radi njegove obrti zabranjen. Ož se je zato klatil od kraja do kraja. Po dolgih letih pa ga je čuden slučaj priznal nazaj.

Brancé se je namreč seznanil z neko natakario v Čačku, v katero se je smrtno zaljubil. Iz Čačka je dekle odpotovalo v Beograd, in Brancé se je napotil za njo. Morda bi se se ne bil podal tja, do se ni pripetilo sledeče:

V Lapovu so imeli pred kratkim jug. žepni tatovi svoje zborovanje. Zbrali so se na kolodvoru, kamor so prišli delegati iz vse kraljevine. Kongres je razpravljal o "stanovskih" vprašanjih, med katerimi je bila na dnevnem redu tudi debata o podpiranju družin zajetih žeparjev. Govorilo se je celo o ustanovitvi posebnega fonda v ta namen. Ko so prišli na dnevni red družinske razmere posameznih žepnih tatov, sta se sprla dva žeparja, Brancé in Šišobrk. Oba sta bila namreč tekmeča za ljubezen enega in istega dekleta. Brancé je branil svojega natakario, Šišobrk pa jo je posoval in naposled je udaril Brancé svojega nasprotnika s stolom po glavi. Šišobrk, ne bodi len, je koj potegnil nož in vrsk po Brancé-tovem nosu! Tekla je kri, nastal je pretep, kričanje, višče, prerekanje, zamajali so se stoli in mize, in od strahu pred policijo se je družba končno razpršila. Brancéu je segel prizor globoko v sree. Zbal se je, da ne bi morda Šišobrk imel pravi, pa jo je brž umeril v Beograd. A baš ko je hotel pozdraviti svojo Ljubico, kakor se je pisalo dekle, je položil mož postave nanj svojo roko in posledica tega je bila, da je Brancé končal mesto pri Ljubici, v zaporu. Kongres žepnih tatov je torej vendarle dosegel svoj cilj.

Vaš velikočni denarni dar — bo še pravočasno izplačan, ako ga pošljete Brzojavnim pismom.

Take pošiljatelj izvršujemo točno, a naša pristojbina znaša za posredne pošiljatelj samo

\$1.

Ako tedaj še niste poslali dara, storite to sedaj potom znane —

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

Prenašanje misli.

Možnost prenašanja misli od osebe do osebe je znanstveno potrjena. — Tudi med telepati je pa dosti sleparjev, ki kujejo denar iz lahkovernosti.

Prenašanje misli ali telepatija je stvar, ki jo poznamo danes več ali manj že vsi, saj smo imeli ravno zadnja leta priliko bledovati v naši sredini različne boljše in slabše poklene telepatije in se čuditi njihovi "coprniji". S tem pa, da telepati prireajo s tako lahkoto in sigurnostjo javne produkcije, stvar za znanstvenike še ni absolutno rešena in dognana. Često se dogodi, da so razni pokleni telepati čisto navadni sleparji, ki izrabljajo ljudsko lahkovernost v svoje dobičarske namere.

Lansko leto se je v Berlinu o-snovalo "Zdravniško društvo za preiskovanje parapsihičnih pojavov", v katerem so se zbrali sami odlični medicinci in psiholozi nemške prestolnice. Društvo je tekom dosedanjega obstoja priredilo več zanimivih poizkusov prenašanja misli z ene osebe na drugo. Najinteresantnejši je bil zadnji poizkus dr. Karla Brucka s štirim mlačenici, ki se je vršil pod strogo kontrolo članov omenjenega društva. Dr. Bruck je narisal več predmetov, vsakega na poseben listič, ter jih skril v posebno mapo. Na lističih so se nahajale kocke, kače, sveče, škarje, evcelice, steklenice itd.

Ko je imel vse urejeno in pripravljeno, je eksperimentator poklical po vrsti drugega za drugim navedene mlačenice ter poizkušal prenesti nanje svoje misli na gotovo ribo iz zbirke, ki je bila skrita v mapi, in medij je moral potem znova narisati izbrani predmet. Poizkusi so se zelo dobro obnesli; mlačenici so navadno zelo precizno kopirali eksperimentatorjeve risbe, katerih nikdar niso videli in o katerih niso vedeli, kako izgledajo. Storili so to kljub temu, da so bili slabi risarji. Le pri nekaterih predmetih niso mogli takoj pogoditi prave oblike, so jo pa pri ponovnih poizkusih vendar našli in predmete precej pogodili. S tem je bil ponovno podan znanstven dokaz o možnosti prenašanja misli z osebe na osebo.

Telepatija je torej znanstveno utemeljena, gre samo še za razlago njenega bistva. V tem oziru so mnenja še deljena. Nekateri trdijo, da so človeške misli podobne radio-valovom. Kakor oddaja radio-aparat električne valove v prostranstvo, tako oddaja tudi človeška glava miselne valove. Drugi pa so zopet mnenja, da je prenašanje misli samo jasnovidstvo, ki nima nič skupnega s kakimi miselnimi valovi. Nadaljna raziskovanja bodo pokazala, kdo ima prav, vendar pa se nam zdi, da se prvi bližje resniški kakor drugi. Če se to potrdi, potem bo tudi razvozlana skrivnost čudnih dogodiljav, ko je na pr. kak znanec ali sorodnik, ki je živ daleč v drugem kraju ne skrivnostno način doznal za smrt svojega sorodnika, ali znanca doma ali kje drugje. Dogodilo se je na pr. da je nevesta doma v Trstu naenkrat začutila, da je bil ubit njen ženin v Galiciji, in poročilo, ki je sledilo je potrdilo, da je res ravno oni trenutek padel.

Mogoče je, da se v radnjem trenutku pri intenzivnem nadnaravno močnem koncentriranju misli na gotovo osebo in gotov kraj razvijajo v človeški glavi tako močni miselni valovi, da kakor radio valovi prelete velike daljave in dospo do dotične osebe, ki jih potem sprejme kakor sprejme sprejemna radio postaja brezžične vesti. Omenjeno berlinsko društvo se bavi dalje s tem veleznimivim problemom in morda ho-mo v kratkem izvedeli še kaj interesantnega.

Razne vesti.

Obupno dejanje iz strahu pred ločitvijo.

V neki pariški tovarni likerjev so prišli na sled veliki tatvini. Tatvino je izvršila Suzana Bullet, soproga nekega uradnika. Soprog ji je resno izjavil, da jo bo v slučaju obsodbe zapustil. To je ženo tako prestrašilo, da je sklenila storiti obupno dejanje. Nekega večera je umorila oba otroka in jo položila v posteljo. Nato se je obesila še sama. V pismu, ki ga je pustila možu, pravi: "Devet ur je; moja otroka sta umrla, ker si mi rekel, da se boš ločil. Nočem pa, da bi bila otroka brez doma".

Reklama na hlebu kruha.

V Lombardiji so sklenili peki prinašati na hlebih reklamna poročila in sicer v svrhu, da bi padla cena kruha. Zdravstveni urad v Milanu je podal izjavo, da nima nič proti tisku inseratov na hlebih, ker se tisk izvrši z neškodljivo barvno snovjo. Pritisne se inserat na testo, nakar se položi v peč. Reklame se čitajo na kruhu povsem razločno.

Madžarski lekarnar proti turški državi.

V Trečinu se je pričel zanimiv proces. Tožitelj je požunski lekarnar Szekely, toženec pa je turška država. Tekom vojne je Szekely preskrboval Turčijo z raznimi zdravili, katerih je odposlal v vrednosti 25 milijonov zlatih kron. Pogodbo je bila podpisala vlada Enver paše, ali sedanja turška vlada neče nič slišati o kaki obveznosti za plačilo tega dolga. Szekely je bil pred vojno vogat gospod, sedaj pa je velik revež.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje, vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvostanske parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Tudi oni ki se niso ameriški državljani, morejo potovati v stari kraj na obisk, toda potrebno je, da se po vrnejo tekom šestih mesecev in so pripisani brez vsake neprilike v to deželo.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Nadaljni pri-seljenici iz Jugoslavije bodo pripuš-čeni sem zopet po 1. juliju 1924. Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslo-vani sedaj potovati.

Ako želi kdo naročiti vozni list iz Jugoslavije v CANADO naj nam piše za pojasnila.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York
Glavno zastopstvo Jadranske banke.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste v njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem

Uprava "Glas Naroda"

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

POSOJILA NA NEPREMIČNINE

Naši rojaki lahko dobijo pri nas prvi mortgage na hiše in posestva v New Yorku in Brooklynu.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
New York

ZA NAKAZILA V AMERIŠKIH DOLARJIH --

IMAMO DIREKTNE ZVEZE, POTOM KATERIH IZPLAČUJEMO DOLARJE POLJUBNIM OSEBAM V JUGOSLAVIJI, ITALIJI, AVSTRIJI IN NEMOLJI.

Ker pa je zvezana nabava dolarjev za izplačila v Jugoslaviji z znatnimi stroški, smo bili primorani zvišati pristojbino, ki je sedaj naslednja:

Za izplačila dolarjev brez pogoja: do \$25. po \$1., od \$25. naprej po 4%.

Za izplačila proti predložitvi vidiranega potnega lista: do \$25. po 75 centov, od \$25. naprej po 3%.

Denar, nakazan v Jugoslavijo brez pogoja, se izplača naslovniku takoj ter isti lahko takoj z denarjem razpolaga. V sled tega priporočamo onim, ki pošljejo denar samo za potne stroške, poslužiti se drugega načina ter označiti na nakaznici: Izplačati le proti predložitvi vidiranega potnega lista (poza) za Združene države). Ako potem naslovnik nebi mogel predložiti takega potnega lista, se stavi nakazani znesek zopet na razpolago vplačniku.

Pristojbina za izplačila dolarjev v Italiji, Avstriji in Nemčiji znaša do \$25. po 75 centov za nakazilo, od \$25. naprej po 3%, to je po 3 cente od dolarja.

Nakazil za zneske pod \$5. ne moremo prevzeti. V sled tamšnjih odredb, ne moremo izplačati v Nemčiji naenkrat eni in isti osebi več kot \$20. Znesek za pristojbino nam je poslati obenem z onim, ki naj se izplača.

Povdarjamo pa, da je najbolje in najenostavneje nakazati od tukaj dinarje oziroma lire zlasti onim, ki bivajo na deželi daleč od banke ter v menjanju dolarjev niso izkušeni.

Na zahtevo izvršujemo izplačila tudi brzojavno in potom brzojavnega pisma. Stroški za brzojavno pismo (Cable Letter) znašajo \$1., stroški za direktno brzojav (Cable) pa: v Jugoslavijo \$5., v Italijo, Avstrijo in Nemčijo \$4.

Vsi oni, ki tega oglasa nebi razumeli, naj nam pišejo za natančno pojasnilo ter pripomnijo, v katero državo žele denar poslati.

FRANK SAKSER STATE BANK

ROLE za PIANO

SLOV. IN HRVATSKO
NAJVEČJE POTOKAR
821 Chicago St., Chicago, Ill., U.S.A.

NESREČNA LJUBEZEN

R. H. — Za "Glas Naroda" poslovenil J. T.

28

(Nadaljevanje.)

Ves presenečen se je ozrl te pogledal v veselo lice one, kateri so v tem trenutku veljale njegove misli.

— Gospodična Urška, ali je to mogoče. Ravno kar se je odpravila koočja izpred mojih oči.

Urška pa je neženirano sedla poleg njega na balustrado ter mu pričela pripovedovati, kakšne zvižaje se je poslužila, da se iznebi očeta.

— Ves večer sem čakala, da boste enkrat plesali z menoj. In ko sem vas končno zalotila, bi morala domov. Strašno rada bi plesala z vami. Tega mi ne more nihče zameriti. Hitiva. Godba se je baš pričela.

Grof Lonen se ni prav nič smejal njenemu dovtipu s punčiko. Stal je nepremično ter zrl vanjo.

— Ali veste, gospodična Urška, da ni nič gršega in podležjšega za mlado deklico kot nespodobno obnašanje napram starišem? — je vprašal počasi ter poudarjal vsako besedo.

Presenečeno ga je pogledala.

— Spoštovanje? Očeta mi ni treba spoštovati. On se udeležuje vsake neumnosti.

Grof se je ugriznil v ustnice.

— Gospodična Urška mislim, da je popolnoma na mestu, da povzamem svojo prejšnjo prošnjo. Ali vam smem pošteno in odkrito povedati resnico? Ali mi ne boste zamerili tega?

— Ne, jaz ničesar ne zamerim. V božjem imenu povejte, kar mislite. Sedaj pride ploha.

Mladi častnik je uvidel, da mu je težko ostati resen. Naslonil se je na ograjo ter rekel:

— Ali bi bila rada ljubljena, gospodična Urška?

— Tega vprašanja ni pričakovala. Zadelo jo je kot strela iz jasnega.

Par trenutkov je zrla vanj presenečena, nato pa ploskala z rokama.

— Gotovo — je odvrnila. — Prav iz srea.

— Kako bi vam bilo pri sreči, če bi vam rekel mož, v katero ga ste zaljubljene, da mu ne ugažate?

V njenih očeh je zabljaskal ogenj.

— Če bi mi rekel to, bi ga iz same jeze ustrelila in nato bi sama skočila v vodo.

— To so grde in pretirane ideje, ki jih ne smete nikdar upoštevati kot pošteno dekle. Nadalje sem prepričan, da bi tega nikdar ne storili. Poleg tega si gotovo želite pridobiti ljubljenega moža, ne pa izgubiti ga.

— Kaj pa, če me ne mara?

— Če mu ne ugažate, so krive izključno le vaše enapake, kajti vi ste lepa, odlična in ljubezna deklica, ki ima vse lastnosti za osrečanje moža. Čvetko pa obdajajo številni bodoči trnji, ki niso posebno zazeljivi. Sedaj mi pa povejte gospodična Urška, ali bi ne bilo boljše, če bi se iznebili teh trnjev in če bi ostali le lepi cvetovi?

Urška je povesila glavo ter zrla predse.

— Da, moj Bog, če bi le mogla videti te trnje. Jaz niti ne vem, da jih imam.

— Ali naj vam povem, gospodična, kakšne trnje imate?

Ona je veselo in nedolžno prikimala.

V njenih očeh je bila taka otroška radovednost, da se je Lona mahoma omeščala sree.

— Gospodična Urška, dobro me poslušajte.

— Saj vas vendar poslušam — je odvrnila, toda to pot že poredno in izzivalno. On je pa, nemeneč se za to, nadaljeval:

— Par dobrih nasvetov vam bom dal, gospodična Urška. Ne smete biti hudi, ne smete zameriti mojim besedam.

— Govorite, gospod, — jaz vas poslušam.

— Gospodična, popravici vam povem, vaše obnašanje mi ne ugaja. Vi ste ženska, gospodična, prosim vas, ne pozabljajte tega. In ker ste ženska, imate je v svoji naravi nepremagljivo orožje za podjarmljenje moških. Temu orožju se pravi ljubeznost. Ljubeznost sama na sebi pa ne zadostuje. Človek mora biti tudi ponesen. Ženske niso zato ustvarjene, da bi govorile neumnosti in se spakoval. Ženska usta morajo ljubiti, prilizovati se, ugajati. Verjemi, noben fant ne bo z veseljem poljubil ženskih ustnic, preko katerih prihajajo kletvine in druge nespodobne besede. Mlada deklica mora biti podobna lepi beli nedolžni liliji. Taka ugaja vsakomur. Če pa govori neumnosti in če uganja neumnosti, se ji vsakdo le pridružno smeje.

Urška je strmela vanj ter ga poslušala. Rdeči lampjonički nad uto so bili že ugasnili, le mesečina je oblivala vrt.

Kot da bi bila začarana v ljubeznostjo nedolžnost, ga je pobožno pogledala.

— Verjemite mi, da nisem vedela — da sem tako slaba in podla — mu je rekla odkritosrečno. — Tega, kar ste mi vi povedali, mi ni doslej še noben človek razodel. Toda zanašam se na povsem drugačnega. Prepričani bodite, da nisem vedela, kaj je prav in kaj je napak. Vi ne veste, kako so se vsi smejali, ko sem posadila v očetov voz punčko iz cunj! Zdelo se mi je, da nisem mogla ničesar boljše, ga napraviti kot to. In kadarkoli rečem kako čudno besedo, se mi vse smeje. Mislim, da je to prav in zabavno. Zakaj me pa ne karajo? Jaz ne vem ... verjemite mi, da res ne vem, dragi gospod Lonen.

— Samo eno vprašanje, gospodična?

— Na deset ali na sto vprašanj vam bom odgovorila, samo če hočete?

— Dobro. Ali so vaši vzgojitelji dovolj vaše šale in neumnosti?

— Vzgojiteljica in učiteljica sta najbolj kisli osebi, kar sem jih kdaj videla na svetu. Mama me večkrat opominja, toda v fem slučaju seže Julče vmes.

— Vidite, gospodična, zopet napaka. Oče je oče. Spoštovanje vredni gospod. Gospod Kiras je vaš oče, ne pa gospod Julče.

Urška ga je debelo pogledala.

— Za božjo voljo, saj se mi bo še zmedlo v glavi!

— Za kaj gospodična?

— Saj mi tudi mama pravi Julče. In ko sem mu prvič rekla Julče, je hotel počiti od smeha ter mi je nakupil kar cele koše raznih sladkarij.

— Aha, tako je torej — je pomislil grof Lonen. — Tukaj je krivda. Dekletce je nepokvarjeno in nedolžno. Stariši, oziroma oče je vsega kriv.

— (Dolgo prišepetava.)

Vlažna slama v ječi.

Spisa Jean Richelpin.

Prvih deset let zapora je preživel, ne da bi bi kaj ukrenil, skušal se je samo razgledati, udomačiti in se navaditi hišnih običajev.

Ker pa je moral ostati še dvajset let v zaporu, si je dejal nekega lepega jutra, da je pač sramotno tako neznanstvo lenariti in da si na vsak način mora preskrbeti posel, ki bi ne bil prostega človeka (kajti bil je kaznjeneec), ampak vsaj človeka vrednega.

Eno let je premišljeval pretulčeval vsakršne misli, ki so mu rojile po glavi, in iskal končni cilj svojega življenja.

Ali naj redi pajka? To je starodavna, preveč znana domišljica. Ali naj posname Pellisona? Ej, to bi bil samo plagiat! Ali naj na prstih šteje neenakosti zida? To bi bila smešna, nepotrebna zabava, brez pomembnega rezultata.

— Moral bi najti nekaj, si je dejal, "kar bi sočasno bilo zanimivo in koristno in bi se ne maščevalo povrhu. Moral bi si izmisliti delo, ki preganja čas, povzroča nekoč zadovoljstvo in ima polnega tega" še protestno vrednoti."

Drugo leto je porabil za iskanje in končno je uspeh vsaj deloma poplačal njegovo vztrajnost.

Kaznjeneec je bil zaprt v temno ječo, kamor je solnce posvetilo komaj za pol ure dnevno in še to samo kot tenka svetloba nit, podobna solnčnemu lesu. Ležišče, na katero je nesrečno polagal k počitku svoje razbolele ude, pa je sestojalo iz kopice vlažne slame.

— "Dobro," je vzkliknil energično, "zdaj pa hočem pošteno razjeziti ječarja in osramotiti sodnika! Posušil bom to le slamo!"

Počel je predvsem vse bilke svojega ležišča. Bilo jih je tisoč tristo in sedem. Pomanjkljiva stolja!

Potem je poskusil, v kolikem času se v pičlo odmerjenem solnčnem siju posuši ena slamnata bilka.

Trajalo je trideset ur.

Za vseh tisoč tristo sedem bilk zneso to dvesto in osemdeset ur in petnajst minut, to je, pol ure na dan, devetnajst sto in ena in šestdeset dni.

Če je upšteval, da bo solnce povprečno sijalo komaj vsak tretji dan, je dospel do zaključnega rezultata šestnajstih let, enega meseca, enega tedna in šestih dni.

Imel bo torej s tem početjem poslat prav do poslednjih šestih mesecev.

Prišel je kar takoj z delom.

Vsikdar, kadar je sijalo solnce, je nesel kaznjeneec eno bilko na drobni solnčni žarek in je izrabil tako vse solnce. V ostalem času pa je ogreval v suknjiču, kar je bil preje posušil.

Deset let ej poteklo. Kaznjeneec je spal samo še na eni tretjini vlažnega slamnatega snopa in imel vsa prsa nabasana z dvema tretjinama, ki jih je bil polagoma nasušil.

Petnajst let je poteklo! Kakšno veselje! Ostalo je samo še sto in trideset bilk vlažne slame. Še štiristo osem dni in kaznjeneec so bo uprli, ponosen na svoje delo, zmagovalec družbe, in z glasom maščevanica in satanskih nasmehom upornika in vzkliknil:

— "Ah, ah! Obsodili ste me bili na vlažno slamo in tranče! Toda dobro! Jokajte od jeze! Jaz spim na suhi slami!"

Ah! Grozovita usoda je prežala na žrtve ...

Ponoči, ko je kaznjeneec sanjal nekoč o bodoči sreči, se je v prešerni opojnosti toli razburil in razgibal, da je prevrnil vrh kralj sebe in si z vodo zmoečil vse suknjič.

Vsa slama je bila mokra. ...

Kaj naj stori? Ali naj znova prične s tem Sisyphovim delom in spet porabi petnajst let, da bo v drobnem solnčnem curku posušil mokro slamnato biljo?

Vso korajžo je izgubil. O vi srečni sveta ki se odpoveste zabavi ki bi jo s pet in dvajset koraki lahko dosegli vrzite prvi kamen nanj.

Toda, kaj bi besedičili, saj mora kaznjeneec počakati samo še pol drugo leto.

Ali vam rahnjeni ponos, podrito upanje nista prav nič mar? Kaj!

Ta mož se je petnajst dolgih let trudil da bi spal na suhem snopu, in naj sedaj kar meni nič tebi nič dopusti, da bo zapustil vozo z vlažnimi slamatimi bilkami v laseh! Nikdar in nikoli! Kaj bi k temu dejala njegova čast?

Osem dni in osem noči se je brez upno boril z obupom in se skušal dvigniti iz motne more, ki je tiščala nanj.

Končno se je udal in izprevidel, da je premagan. Izgubil je bil bitko ...

Nekega večera je padel na kolena izmučen, obupan.

— "Moj bog," je dejal jakajoč, "lepo te prosim, odpusti mi današnjo zmedenost. Dolgi trideset let sem trpel, udje so se vsi usločili, koža mi je zamrla, oči so mi obnemle, kri mi je obledela, lasje in zobje so mi izpadli. Lakoti, mrazu in samoti sem kljuboval. Toda imel sem željo, ki mi je vlivala moč, imel sem življenjski cilj. Sedaj pa edine želje ne morem več izpolniti. In cilj je za vselej izgubljen. Onečaten sem. ... Odpusti mi, da se umaknem s postojanke, da zapustim bitko, da se rešim ko figovec. Ne morem več."

Potem pa ga je napadla pravična jeta ...

— "Ne," je zavpil, "tisočkrat ne! Nihče mi ne bo mogel očitati, da sem brezplodno izgubil življenje! Ne, figar nisem! Niti minute več ne bom spal na vlažni slami ječe! Ne, družba ne bo imela prav!"

In kaznjeneec je umrl tisto noč, premagan kot Brutus, veliko kot Cato.

Pobrale so ga strahovite želodčne motnje. Pojedel je bil vso svojo slamo. ...

P. K. —

Tudi Poljska ima svojega Čaruga.

Hajduska poveljna romantika je našla tudi na Poljskem svojega zastopnika. To je razojnik Mu-

hi Mihaljski, ki zanima že leta poljsko javnost. Te dni je napisal o tem banditu članek celo poslanec Rabski v "Kurieru Warszawskiem". Rabski ne vidi v Mihaljskem navadnega bandita, ampak ruskega agenta provokatorja. Opozarja na gotove karakteristične pojave, kako izvaja Mihaljski s svojo okoli 50 mož broječo četo opustošenja. Ugotovljeno je namreč, da je Mihaljski v mnogih slučajih prezrl razne dragocenosti, obleke in okraske toda nikdar ni pozabil ukrasti iz hleva najboljšega konja. Mihaljski je nekoč sam izjavil: vojak sem; kmalu boste videli, čemu so mi konji! Mihaljski je tako dobro preskrbljen s konji, puškami, granatami in strojnimi puškami, da mislijo v vasi, ki je napade, da so prišli pravi vojaški oddel.

Kretanje parnikov - Shipping News

19. aprila: Homerio, Cherbourg; Ausonia, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg; New Amsterdam, Rotterdam; Rochambeau, Havre.	15. maja: Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg; Stuttgart, Bremen.
23. aprila: Paris, Havre; Berengaria, Cherbourg.	16. maja: Orca, Cherbourg; Veendam, Bologno; Pres. Roosevelt, Bremen.
26. aprila: Majestic, Cherbourg; Albania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg; Orduna, Cherbourg; Cleveland, Hamburg.	17. maja: Majestic, Cherbourg.
29. aprila: Republic, Cherbourg.	21. maja: France, Havre; Mauretania, Cherbourg.
3. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Pres. Wilson, Trst; La Savota, Havre; Orbita, Cherbourg.	22. maja: Lapland, Cherbourg.
7. maja: Aquitania, Cherbourg.	24. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Tyrrenia, Cherbourg; Colombo, Genova.
8. maja: Belgenland, Cherbourg.	27. maja: Reillance, Cherbourg in Hamburg; York, Bremen.
10. maja: Homerio, Cherbourg; America, Cherbourg.	28. maja: Aquitania, Cherbourg.
14. maja: Paris, Havre; Martha Washington, Trst; Berengaria, Cherbourg.	30. maja: America, Genova.
	31. maja: Homerio, Cherbourg; Conte Verde, Genova; Pres. Harding, Cherbourg.

COSULICH LINE

Direktna potniška služba med Jugoslavijo in Ameriko.

VNAPREJ PLAČANE LISTKE JE MOGOČE SEDAJ KUPITI.

Cene za tretji razred.

Presidente Wilson Drugi parniki.

Martha Washington

Iz Zagreba do New Yorka ali Halifaxa)	
Iz Ljubljane " " " " " " " " " " " "	\$100
Iz Dubrovnika " " " " " " " " " " " "	\$95
Iz Trsta " " " " " " " " " " " "	\$95

Ameriški vojni davek posebej.

Veliki hitri parniki. Pripravna večnja. Parniki nudijo izvrstne udobnosti v 3. razredu z brezplačnimi kabinami. Za posebni 3. razred se računa malo več.

PRIHODNJA ODPLUTJA IZ NEW YORKA DO TRSTA IN DUBROVNIKA SO

PRESIDENTE WILSON

3. maja - 24. junija

MARTHA WASHINGTON

14. maja - 12. julija

Tretji razred \$100.

Drugi razred \$150.

Posebni tretji razred \$115.

(Vojni davek posebej)

VPRAŠAJTE V NAJBЛИŽI AGENTURI ALI PA PRI:

PHELPS BROS. & CO.,

General Agents,

2 West Street, New York

Veliki izlet v JUGOSLAVIJO na svetovno znanem parniku 'AQUITANIA'

45, 647 Ton

ODPLUJE IZ NEW YORKA 7. MAJA

(PREKO CHERBOURGA)

Preživite 6 zabavnih dni na morju ali manj kot 9 dni od New Yorka do doma. Izletniki bo osebno vodil G. St. M. Vuković, uradni Cunard črte v New Yorku, ki je bil prej uradni Jugoslovanskega Konzulata v New Yorku. G. VUKOVIĆ bo zaeno z izletniki potoval do Zagreba, skrbel za vsakega potnika in gledal, da bo vsak kolikor mogoče ugodno potoval. CUNARD ČRTA je znana po vsem svetu vsled svoje nenadkriljive postrežbe in izvrstne kuhinje. Ne zamudite te dragocene prilike ter posetite domovino. Za nadaljnja navodila vprašajte najbližjega Cunardovega agenta v vašem mestu ali pa naravnost pri

CUNARD LINE NEW YORK

AMERIŠKI PARNIKI

za naglico, varnost in udobnost

Iz New Yorka do Plymouth, Havre, Paris, Cherbourg, Southampton, Bremen z zvezami z vsemi evropskimi točkami. Privatne kabine za 2, 4 in 6 oseb. Kadilnica, salon za ženske, prostori za prazenadni krovi in godbeni koncerti na vseh parnikih.

Najboljšo in raznoliko hrano strežejo v velikih čistih jedilnicah.

Za cene, odplutja in druge informacije vprašajte lokalnega agenta.

Vprašajte SEDAJ svojega agenta glede nakupa vnaprejšnjih listkov iz Jugoslavije. Dobite sem svoje znanice.

UNITED STATES LINES

45 Broadway New York City

Managing Operators for UNITED STATES SHIPPING BOARD

Potovanje v Jugoslavijo.

Kdor namerava potovati to spomlad v stari kraj na obisk ali za stalno, priporočamo, da se odloči za parnik "PARIS", največji in najnovejši parnik francoske parobrodne družbe, ki odpluje iz New Yorka

14. MAJA 1924.

Železniška zveza preko Francije, Švice in Avstrije je za Jugoslovane najbolj pripravna po francoski progi, zlasti pa še s parnikom "PARIS" in se pride v devetih dneh v Ljubljano; oni pa, ki potujejo v zasedno ozemlje, se peljejo iz Pariza naravnost v Trst.

S tem parnikom potuje tedaj tudi naš uradnik, ki bo spremljal potnike do Ljubljane, in bo pazil tudi na prtljago, da bo šla naprej vedno s istim vlakom, kot potniki.

Vsi potniki III. razreda so nastanjeni na tem parniku v kabinah po 2-4 v eni kabini; kdor želi potovati takrat na tem parniku, naj nam doloži čim prej \$10.00 are s III. razred in \$50 za drugi razred da mu preskrbimo dobro kabino in sedaj, da ne bodo boljši prostori vsoddani.

Frank Baker State Bank

New York, N. Y.

ADVERTISING IN "GLAS NARODA"

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1924

V ZALOGI GA IMAMO ŠE SAMO PAR STO IZTISOV.

Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči, da ne bo prepozno.

Cena 40 centov. Za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt Street

New York

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledečo:

Prvi del: GLASOSLOVJE.

Drugi del: OBLIKOSLOVJE.

Tretji del: VAJE.

Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA.

Peti del: SLOVEN-ANGLEŠKI BESEDNJAK.

Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, \$1.50 cena s poštnino

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

French Line

Cognac, Cherbourg, Southampton

New York, Plymouth, Havre, Paris

PARIS ..... 23. aprila

New York, Havre, Paris

CHICAGO ..... 16. aprila

ROCHAMBEAU ..... 19. aprila

LA SAVOIE ..... 3. maja

New York, Vigo (Spain), Bordeaux

LA BOURDONNAIS ..... 15. aprila

Pišite za navodila lokalnim agentu ali na glavni urad: 19 STATE STREET, NEW YORK

Oglasi naj se IVAN MEDVED in pošlje svoji materi pravi svoj naslov. Doma je iz Sinjega vrha in se zdaj nahaja nekje v Detroitu, Mich. Tudi jaz bi želel kaj slišati o njem. — Ivan Simončič, Sinji vrh 33, Slovenija, Jugoslavija. (12-14-4)

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Tu je Gramofon VICTOR

Najglasnejši in najčistejši kar jil sploh svet izdela.

INE VICTOR POVE VSE.

Cene za prave glasne Victore z rogom ali brez roga je: \$22.50 do \$480.00. Prave Victor plošče Slovenske, Hrvatske in Nemške za ples in petje je cena 75c.